HAKA Mattila Mervi(YM) 12.06.2020

Viite

Asia

Ympäristöministereiden epävirallinen videokokous 23.6.2020

Suomea kokouksessa edustaa ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen. Puheenjohtajamaa Kroatia järjestää epävirallisen ympäristöministereiden videokokouksen, jossa keskustellaan ympäristö- ja ilmastopolitiikkojen vaikutuksesta koronakriisistä elpymiseen.

Kokouksessa ei tehdä päätöksiä.

Suomen kannat on esitetty E-kirjeessä vihreän kehityksen ohjelmasta, U-kirjelmässä ilmastolaista, E-kirjeessä kiertotaloudesta sekä E-kirjeessä digitalisaatiosta.

Muissa asioissa tuleva puheenjohtajamaa Saksa esittelee ohjelmaansa.

Asialista:

Ympäristö- ja ilmastopolitiikkojen vaikutukset koronakriisistä elpymiselle s. 3
Keskustelu

Muu asia
Tulevan puheenjohtajamaan ohjelman esittely

Ympäristöministeriö PERUSMUISTIO YM2020-00086

HAKA Mattila Mervi(YM) 11.06.2020

Asia
Ympäristö- ja ilmastopolitiikkojen panos koronaviruksesta elpymiseen

Kokous
Ympäristöministereiden epävirallinen videokokous 23.06.2020

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Puheenjohtajamaa Kroatia järjestää epävirallisen ympäristöministereiden videokokouksen 23.6.2020. Kokouksessa keskustellaan ympäristö- ja ilmastopolitiikkojen merkityksestä koronaviruksesta elpymiselle.

Puheenjohtajamaan keskustelua varten laadittavat kysymykset tuodaan Coreper-käsittelyyn 17.6.2020.

Kokouksessa ei tehdä päätöksiä.

Suomen kanta

Ympäristö- ja ilmastopolitiikat ovat Euroopan komission vihreän kehityksen ohjelman (Green Deal) keskiössä. Valtioneuvoston kanta vihreän kehityksen ohjelmaan on esitetty E-kirjeessä E 61/2020 vp.

Valtioneuvoston kanta eurooppalaiseen ilmastolakiin on esitetty U-kirjelmässä U 11/2020 vp ja kiertotalouden toimintasuunnitelmaan E-kirjeessä E 36/2020 vp. E-kirje biodiversiteettistrategiasta on valmisteilla.

Valtioneuvoston kannat komission 27.5. julkaisemaan EU:n elpymissuunnitelmaan, sisältäen komission muutetun rahoituskehysehdotuksen ja uutta elpymisvälinettä koskevan ehdotuksen, on tuotu esiin E 64/2020 vp -kirjeessä.

Suomi pitää järkevänä, että koronaviruskriisin takia komission suunnitelmia muutetaan niin, että etusija annetaan tilanteeseen vastaamisen ja kriisistä toipumisen kannalta keskeisimmille aloitteille. EU:n pitkän aikavälin kilpailukyvyn ja kestävän kasvun kannalta on kuitenkin tärkeää jatkaa jo ennen kriisiä julkaistujen keskeisten strategioiden toimeenpanoa. Vihreän ja digitaalisen siirtymän tulee olla poikkileikkaava tavoite ja lähtökohta kaikessa tulevassa työssä. (EJ 10/2020 vp)

Suomi pitää tärkeänä, että tavoite EU:n ilmastoneutraaliudesta vuoteen 2050 mennessä sisällytetään oikeudellisesti sitovaksi tavoitteeksi EU:n lainsäädäntöön. Pitkän aikavälin tavoite ja sen toteutumisen seuranta ohjaavat siirtymistä ilmastoneutraaliuteen koko EU:ssa ja luovat ennakoitavuutta unionin ilmastopolitiikkaan. Suomi pitää hyvänä, että vuoden 2050 ilmastoneutraaliustavoite kattaa koko talouden päästöt, sillä kaikkien talouden sektorien on osallistuttava tavoitteen saavuttamiseen. (U 11/2020 vp)

Vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan huomattavia investointeja, joiden rahoittaminen edellyttää sekä julkisen että yksityisen sektorin myötävaikutusta. Suomi korostaa digitaalisaatiota ja uusia teknologioita sekä kiertotalouden poikkileikkaavaa roolia ilmastotavoitteiden keskeisenä mahdollistajana. (E 61/2019 vp)

Suomi pitää tärkeänä, että kaikki EU:n politiikat edistävät Euroopan luontopääoman säilyttämistä ja ennallistamista. Suomi tukee myös EU:n kansainvälistä johtajuutta luonnon monimuotoisuudessa. Suomi pitää tärkeänä luonnon monimuotoisuustavoitteiden toimeenpanon vaikuttavuuden lisäämistä yhteisillä ja johdonmukaisilla Euroopan laajuisilla politiikkatoimilla. Lisäksi Suomi pitää hyvänä EU:n kestävyyttä edistävän kemikaalistrategian laatimista, joka tukee kemikaalialtistumisen ja kemikaalien aiheuttamien ympäristö- ja terveysriskien vähentämistä sekä edistää innovaatioita. (E 61/2019 vp.)

Suomi pitää tärkeänä, että EU:n uusi kiertotalouden toimintasuunnitelma on kunnianhimoinen ja kattava kokonaisuus, joka tavoittelee kokonaisvaltaista muutosta kohti kestäviä tuotanto- ja kulutustapoja. Suomi kannattaa toimintasuunnitelman horisontaalista ja systeemiseen muutokseen tähtäävää otetta sekä toimien suuntaamista laajasti yhteiskunnan eri toimijoille. Kiertotalous tarjoaa ratkaisuja ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi ja luonnon monimuotoisuuden tukemiseksi. (E 36/2020 vp)

Kestävällä tavalla toteutettu digitalisaatio voi edistää myös yhteiskunnan resilienssiä ja toimintavarmuutta yllättävissä kriiseissä kuten nykyisen kaltaisen pandemian yhteiskunnalle ja taloudelle aiheuttamassa poikkeustilanteessa. Digitalisaatiota tulee hyödyntää ilmasto- ja kestävyystavoitteiden saavuttamiseksi ja vahvistamaan Euroopan uuden kasvustrategian toteutusta kohti EU:n ilmastoneutraaliustavoitteita 2050. (E 24/2020 vp)

Pääasiallinen sisältö

Ministerit keskustelevat videoyhteyden välityksellä ympäristö- ja ilmastopolitiikkojen vaikutuksesta koronakriisistä elpymiseen.

Komission ehdotus biodiversiteettistrategiaksi annettiin koronakriisin aikana ja siinä huomioidaan myös koronan vaikutukset. Komissio toteaa, että covid-19-pandemia on tehnyt luonnon suojelemisesta ja ennallistamisesta entistä kiireellisempää. Pandemia lisää tietoisuutta oman terveytemme ja ekosysteemien terveyden välisistä yhteyksistä.

Puheenjohtajan tausta-asiakirja

Puheenjohtajan asiakirjassa todetaan, että kiireellisin asia koronakriisissä on terveyskriisin hoitaminen, mutta samaan aikaan kriisistä elpyminen antaa mahdollisuuden muutokseen ja vihreän agendan edistämiseen kohti kestävämpää, kilpailukykyisempää, kriiseissä kestävämpää ja oikeudenmukaisempaa Eurooppaa.

Eurooppa-neuvoston jäsenet antoivat 26.3. lausuman, jossa komissiota pyydettiin laatimaan exit-strategia koronakriisistä. Lisäksi useat eri jäsenmaiden ja sidosryhmien aloitteet ovat muistuttaneet siitä, että ympäristö- ja ilmastokriisiin vastaamisen pitää pysyä korkealla poliittisella agendalla.

Komissio antoi 27.5. elpymispakettinsa. Osana elpymispaketin elpymisvälinettä komissio ehdottaa merkittävää lisäystä oikeudenmukaisen siirtymän välineeseen.

Vihreän kehityksen ohjelma eli EU:n uusi kasvustrategia on elpymisen perusta. Jäsenmaiden elpymissuunnitelmien tulisi perustua eurooppalaisessa ohjausjaksossa määriteltyihin investointi- ja uudistusprioriteetteihin. Tehokkaat ilmasto- ja energiapolitiikat ovat välttämättömiä, jotta elpymissuunnitelmat edistävät vihreää siirtymää.

Komission prioriteetti, myös koronan aikana, on ollut vihreän kehityksen ohjelma. Ympäristö- ja ilmastoalalla komissio on tänä vuonna antanut vihreän kehityksen ohjelmaan kuuluvia aloitteita: Ehdotus eurooppalaisesta ilmastolaista (COM(2020) 80) annettiin 4.3.2020, ehdotus kiertotalouden toimintasuunnitelmasta (COM(2020) 98) 10.3.2020 ja ehdotus EU:n biodiversiteettistrategiasta (COM(2020) 380) 20.5.2020.

Ilmastolailla on mahdollisuus luoda vihreää kasvua ja työpaikkoja pitkällä aikavälillä ja on siten linjassa EU:n elpymissuunnitelman kanssa luoda kestävää, resilienttiä ja oikeudenmukaista Eurooppaa. On tärkeää, että vihreä siirtymä on elpymisen keskiössä ja EU:n kasvustrategia pohjana tarvittaville talouden muutoksille.

Kiertotalouden uuden toimintasuunnitelman tavoitteena on uudistaa EU:n teollisuutta vihreään ja kestävään tulevaisuuteen, vahvistaa resurssitehokkuutta ja pitkän ajan kilpailukykyä suojellen ympäristöä. Koronakriisi on vahvistanut toimintasuunnitelman tarkoitusta muuttaa kulutus- ja tuotantotavat ja vähentää EU:n riippuvuutta primaariraaka-aineiden tuonnista. EU:n tulee vahvistaa toimia, jotta kiertotalouteen siirryttäisiin globaalisti, mikä myös lisää eurooppalaisia liiketoimintamahdollisuuksia.

Ehdotus EU:n biodiversiteettistrategiaksi 2030 annettiin keskellä koronakriisiä 20.5. Se on EU:n elpymissuunnitelman keskeinen elementti. Pandemia on tuonut esiin yhteydet ihmisten ja ekosysteemien terveyden välillä sekä tartuntatautien leviämisen ja luonnon tuhoutumisen välillä. Euroopan bidiversiteetin ja ekosysteemien hyvinvoinnin suojeleminen ja ennallistaminen on avainasemassa EU:n talouden ja yhteiskunnan resilienssin edistämisessä sekä pandemioiden ehkäisemisessä.

Ministereille esitetyt kysymykset

1. *Miten viime aikaiset vihreän kehityksen ohjelmat aloitteet, kuten kiertotalouden toimintasuunnitelma ja biodiversiteettistrategia voivat parhaiten vaikuttaa koronakiiristä elpymiseen ja auttaa rakentamaan resilienttiä ja kestävämpää Eurooppa?*

2. *Miten elpymissuunnitelman toimeenpano voi varmistaa vakaan ja eteenpäin katsovan investointiympäristön, joka tuottaa vihreää kasvua ja työpaikkoja, niin että EU pysyy polulla kohti 2050 ilmastoneutraaliutta?*

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Ympäristöjaoston kirjallinen menettely 12.-15.6.2020.
EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely 15.-17.6.2020.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, kirjallinen menettely 17.6.2020.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajan tausta-asiakirja WK 6103/2020

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Mervi Mattila, erityisasiantuntija, YM, p. 050 436 0780

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

LIITTEET

Asiasanat	ympäristöneuvosto
Hoitaa	**YM**
Tiedoksi	EUE, MMM, TEM, UM, VM, VNK, VTV